

Rubus allanderi

Allanders björnbär

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Rosales (rosordningen), **Familj:** Rosaceae (rosväxter), **Släkte:** *Rubus* (rubusar), **Art:** *Rubus allanderi* - Allanders björnbär H. Hyl. ex Burén & H. E. Weber
Synonymer:

Kännetecken

Allanders björnbär tillhör krypbjörnbären (*Rubus* sect. *Corylifolii*), som skiljs från de äkta björnbären (*Rubus* sect. *Rubus*) genom bland annat bredare kronblad, mer kortskaftade småblad, bredare stipler och matta frukter. Artens främsta kännetecken är de ljusgröna bladen, de svagt blådagliga stammarna utan skaftade glandler och de vita, ibland i knopp svagt rosa, blommorna. Det är en av de mest tidigblommande björnbärsarterna i Sverige. Två speciella egenheter är den ovanligt stora tendensen att bilda monströsa blommor, dubbelt så stora som de normala och att bladen ofta får bruna fläckar vid pressning.

Utbredning och status

Allanders björnbär är, så vitt känt, endemiskt för sydöstra Sverige och har en disjunkt utbredning. Det beskrevs ogiltigt från östra Blekinge 1958 och betraktades därefter som en lokalart utan taxonomiskt intresse, tills arten även upptäcktes i Kalmar under 2000-talet. Sitt giltiga vetenskapliga namn fick arten först 2009. I Blekinge finns Allanders björnbär på åtminstone 35-40 lokaler runt Karlskrona och är bland annat en av de vanligaste krypbjörnbärsarterna på Hasslö. Flera lokaler där arten samlades på 1930-talet har återfunnits de senaste åren, så bestånden verkar ofta vara långlivade. I Kalmar finns ca 15 lokaler, varav några med flera dellokaler, inom ett begränsat område, främst i närheten av Ölandsleden. Bestånden täcker ofta flera tiotals kvadratmeter, i några fall ett par hundra kvadratmeter.

Ekologi

Liksom de flesta krypbjörnbärsarter växer Allanders björnbär främst på relativt näringsrik mark i vägkanter och brynmiljöer och bildar rejäla snår med god konkurrenskraft. Det finns även några förekomster i löv- eller blandskog, där buskarna blir klenare på grund av brist på ljus.

Hot

De enda påtagliga hoten är direkt förstörelse av växtplatserna och intensiv bortröjning. Eftersom arten har så begränsad utbredning kan enstaka ingrepp påverka flera procent av världspopulationen. Bestånd som skadas vid till exempel vägkantsslätter brukar dock klara sig bra, om det inte sker alltför ofta. Enstaka bestånd kan försvinna på grund av att lokalerna växer igen till tät skog, men det är inget stort problem i dagsläget.

Åtgärder

Bestånden bör uppmärksammas så att de inte röjs bort av misstag. Arten bör inventeras med 5-10 års intervall för att upptäcka eventuella hot eller förändringar i populationen.

Litteratur

- Burén, T. 2009. Allanders björnbär - ett nygammalt krypbjörnbär. *Svensk Bot. Tidskr.* 103: 301-306. BILD
- Hylander, H. 1958. Några nya eller kritiska *Rubi Corylifolii*. *Bot. Not.* 111: 517-534. BILD
- Kurtto, A., Weber, H. E., Lampinen, R. & Sennikov, A. N. (eds.) 2010: Atlas Florae Europaeae. Distribution of Vascular Plants in Europe. 15. Rosaceae (*Rubus*). - The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki. 362 pp.
- Weber, H. E. 2009. Notizen zur Brombeer-Flora in Dänemark und Skandinavien (*Rubus* L. sect. *Corylifolii* Lindley). *Osnabrücker Naturwiss. Mitt.* 33/34: 59-61.

Författare

Tomas Burén 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010-12-08.